

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindex Libertatis Ecclesiasticae || Et Martyr || S.
Engelbertvs || Archiepiscopus Co-||loniensis Princeps ||
Elector, &c.**

Gelenius, Aegidius

Coloniae Agrippinae, 1633

Notatio ad Caput Octauum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9728

122
 * *Marescalco* patientia hominem audire cœpit * *Marestallo* dicente: Domine, ascen-
 dite equum, quia via longa est, & tempus breue: ac si non audiret, ho-
 minem monuit, vt causam suam peroraret. Cumque iterato clamaret
 Marestallus, conuersus ad illum Episcopus, ait: Modo negotium pro-
 duxisti. Cumque plene intellexisset, vbi vel à quo spoliatus esset ho-
 mo, accito notario, literas in eodem loco & scribi & obsignari iussit,
 easque viro tradens, Vade, ait, & ostende ei, qui tibi tua abstulit, has li-
 teras: & si tibi non fuerint restituta, rursus ad me venias, & ego tibi
 tantundem reddam, sicque equum ascendit, & abiit. Ostendit & aliud
 signum magnæ pietatis. Anno præterito cum annona venderetur sex
 solidis, & eo amplius, & quod magis terruit homines, nec haberi qui-
 dem possit pro pecunia, naues cum annona comparans, autoritate
 sua è prouincia Moguntina eas iussit adduci, & per cœnobias, quæ ma-
 gis indigebant, distribui. Eodem tempore Colonia per totum Episco-
 patum suum, ad totius prouinciæ subsidium, cereuisiam coqui inhi-
 buit, malens maximis redditibus, quos recipiebat ab illis qui cereui-
 siam coquebant, carere, quàm quæstus sui causa populos fame perire.
 Spiritu timoris Domini alienus non erat: quia nullus nostri temporis
 pontificum summo Pontifici plus illo timoris & reuerentiæ exhibebat.
 Vnde cum Dominus Honorius Papa mortem eius deplangeret, dixisse
 fertur hoc verbum: Omnes de Alemannia, timore eius me timebant.
 Nam propter obedientiam, quam Papæ & Regi exhibuit, occisus est.

NB. Auctori-
 tatem S. En-
 gelberti in
 vicinis pro-
 uincijs.

Vt prosit
 multis sua
 lucra ne-
 gligit.

Notatio ad Caput Octauum.

1225. 5. Anno præterito cum annona venderetur.
 Prodigiosa fames Proximo enim anno superiore, vt testatur Godefridus sæ-
 mortem S. me bienni vexari cœperunt; Vnde annus Martyrij S. EN-
 Engelberti G E L B E R T I & fame inaudita prodigiosus fuit, eaque pro-
 præcedit. pter Cæsarius aduectam Moguntia rei frumentariæ copiam,
 cocturamque cereuisiæ inhibitam retulit.

Hoc eodem 25. anno Fridericus Secundus Barbarossæ
 Nepos propter S. ENGELBERTI merita liberaliter in Eccle-
 fiam

A *fiam* Coloniensem contulit prædium in Richterich, tanquam feudum, ut constat ex archiuo Metropolitano. Cuius liberalitatis & munificentia tabulas ipsas præstat audire.

Donatio Richterich facta S. ENGELBERTO Anno 1225.

In Nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis Amen. Fridericus secundus Diuina fauente Clementia Romanorum Imperator semper Augustus & Rex Sicilia. Inter actus nostros multiplices quibus nostræ dignitatis sublimitas exaltatur, illud nobis & perpetuo gloriosum in terris & procul dubio retributum in cælis, quidquid propter Deum conferendo Sacrosanctis Ecclesijs in aula reponimus sancta eius: hac igitur consideratione ducti & attendentes fidem puram, & deuotionem laudabilem, nec non & grata valde & accepta seruitia quæ ENGELBERTVS Venerabilis Coloniensis Archiepiscopus dilectus Princeps Noster Nobis & Imperio exhibuit iugiter & exhibet incessanter, ut merita suæ probitatis & fidei Ecclesia sentiat cui præest, ad petitionem & preces eius quas fauorabiliter admittere volumus & liberaliter exaudire, de liberalitatis nostræ gratia qua consueuimus benemeritis respondere, concedimus & donamus in legitimum feudum sanctæ Coloniensis Ecclesiæ ipsi etiam Archiepiscopo & eius successoribus in perpetuum, prædium illud quod Theodericus de Heinisberg fidelis noster in Richterich ab imperio tenuit, & voluntate spontanea nostris manibus resignauit, volentes & autoritate præsentis priuilegij firmiter statuentes ut prædicta Coloniensis Ecclesia iure perpetuo prædium ipsum in pace & quiete possideat, nec aliquis sit tam ausus, qui Ecclesiam ipsam, præfatum Archiepiscopum, ac successores suos de eodem prædio perturbare de cætero seu molestare præsumat, quod qui præsumpserit indignationem nostri culminis se nouerit grauiter incursum: Ad huius igitur concessionis & donationis nostræ memoriam & robur perpetuo valiturum, præsens priuilegium scribi & sigillo maiestatis nostræ iussimus communiri: huius autem rei testes sunt hi, Ioannes Rex Hierosolymitarum, Ekbertus Babebergensis, Conradus Ratisponensis, Oliuerus Padebornensis, Ekehardus Mersburgensis, Episcopi, Hermannus Magister Hospitalis S. Mariæ Teuthonicorum in Ierusalem, Lupoldus Dux Austria, Bernardus Dux Carinthiæ, Reinaldus Dux Spoleti, Henticus Marchio de Andisle, Henricus Marchio de Burgouue, Hermannus comes de Vroberg, Otto comes de Orlenburg,

P

Bernar-

Diploma
Friderici.

Bernardus de Horstmare, Henricus comes de Euersten & alij quam plures. A

Signum Dñi Friderici
Dei Gratia inuictissimi
Romanorum Impera-
toris semper Augusti &
Regis Siciliae. B

Acta sunt hæc anno Dominicæ incarnationis millesimo ducentesimo vicesimo quinto, mense Iulij tertiæ decimæ indictionis, imperante Domino nostro Friderico secundo Dei Gratia Romanorum Imperatore semper Augusto, & Rege Siciliae, anno Romani Imperij eius quinto, Regni verò Siciliae vicesimo octauo, fœliciter Amen. Datum apud Sanctum Germanum, anno mense, & indictione prædictis.

Infra Diploma ex Sericis, rubei, viridis, & flauis colorum filis contextis, dependet sigillum magnum rotundum, referens in solio Imperatorem rogatum, dextrâ sceptrum, sinistrâ tenentem globum cruce insignitum, in capite gestantem coronam à quâ velut insulâ Vittæ ab utraque parte, duo lilia desunt. Inscriptio eius hæc est.

✠ Fridericus Dei Gratia Romanorum Imperator semper Augustus.

Walterus Episcopus Cariolensis suffraganeus S. ENGELBERTI. His iisdem temporibus, Idibus Iulii, Walterus Cariolensis Episcopus auctoritate S. ENGELBERTI Archiepiscopi in Ecclesia SS. Apostolorum creatæ & excitatæ sanctarum reliquiarum thecæ benedixit, cuius thecæ instrumentum cum descriptione preciosissimi thesauri edam in Metropoli Colonien- si. Testudo eius Ecclesie absoluta fuerat Anno 1219. per Alberonē Laiū.

Repositas in penetralibus Veteris Campi tabulas de anno 25. notitiâ Cerecensualium Lectorem instituturas, & mecum

A cum à Domino Laurentio de Beueren Abbate Campensi communicatas, prout supra spopondi, ad verbum hîc euulgo.

In Nomine Sanctæ & Indiuiduæ Trinitatis ENGELBERNVS Diuina ordinatione sanctæ Colonienfis Ecclesiæ Archiepiscopus omnibus Christi fidelibus tam præsentibus quam futuris in perpetuum. Quoniam Ecclesiis nostræ Diœcesis vniuersis & principaliter Christi pauperibus infra ambitum ipsius degentibus ex autoritate officij nobis designati cura solerti intentione sedula prouidere monemur, super

Diploma
S. Engelberti pro
FF. Campensibus.

1225.

B quadam donatione solemnè Ecclesiæ Campensi confirmanda, præsentis priuilegij notulas conscribi & sigilli nostri impressione corroborari fecimus; non ergo prætereat tam modernos, quam in perpetuum successuros, quoniam vir illustris Hermannus de Volco ex vñanimitate consensu Florikini filij sui quendam suæ proprietatis iuuenem Godefridum nomine, & mulierem nomine Gertrudem, iure seruili sibi atinentes cum omni sua proprietate ob animæ suæ & prædecessorum salutem iure Cerecensuali Ecclesiæ Campensi & fratribus ibidem Christo famulantibus nullo reuente coram testibus idoneis contradidit ea conditione, vt quilibet de tribu præfatæ mulieris siue masculus siue fœmina cum ad annos discretionis peruenerit, debitum suæ conditionis recognoscendo singulis annis duos nummos in natiuitate Beatæ Mariæ Ecclesiæ Campensi tribuat, cum vero ad nuptias transire desiderat, nubendi licentiam sex denarijs redimat, morientes verò quidquid in mobilibus rebus quibuslibet vnum possederant pretiosius hoc successores eorum Ecclesiæ supradictæ sine doleo exhibeant. Acta sunt hæc anno Incarnationis Dominicæ millesimo ducentesimo vicesimo quinto indiēt. tertia decima, mense Maio. Nomina testium Rudolphus Sacerdos de Hulfe, Henricus miles de eadem villa, Hermannus miles de

D Buckheim, Godeschalcus de eadem villa, Pelegtinus de Campo, Henricus Wittwege.

Pseudoco-
mes ad S.
Engelber-
tū appellat

De Pseudo-Balduino Constantinopolitano ad annum vicesimum quintum, Godefridus mira recenset; quod videlicet cuiusdam solitariorum habitu induti vultus, in fraudem Flandrenses & Hanaugienses impulerit, ita vt Balduinum ipsum, qui multis iam antè annis post Constantinopolitani adeptionem Imperii in Græcia perierat (vti docet historia)

Vide Mirā
in historia
sua Flādrica
ad annum
1225.

viuere crederent, quod ipsius faciem exhiberet. Ab ipsis igitur in comitijs ad honorem euectus, intra duorum mensium spatium, magna terræ parte occupata, purpuram obtinuit ornatum Imperialem, præeunte Cruce; qui mos est Imperatoribus Constantinopolitanis. Et quamuis à Ludouico Franciæ Rege iuxta Peronam, Viromandiæ Castellum examinati persona fuisset detecta; cum parte tamen suorum secum faciente, profectus est Coloniam, quasi auxilia petiturus ab ENGELBERTO Archiepiscopo tunc Regni Teutonici gubernacula tenente; at clam sociis soliuagus aufugit, Archiepiscopo nunquam viso, & paulò post in Burgundia exagnito vultu detentus, atque in Flandriam remissus, vbi ad Risle Flandriæ Castellum, patibulo eminent affixus, laqueo vitam finiuit. Magna plebis pars, etiam à morte, ipsum fuisse verum Comitem contendit. Alberti Stadenſis Chronicon in ista Pseudo-Balduini historia, vehementer cespitat, dum Sancto nostro prudentia ac perspicacitate excellenti viro affingit, tutelam huius personati Regis, & nescio quas inter ipsum Archiepiscopum nostrum, eiusque suffraganeum Leodiensem Episcopum, de hac ipsa larua tricas & adiurationes intercessisse retexit. Ego potiore fidem censeo habendam Pantaleonitæ Colonienſi, qui Pseudo-Balduinum inquit, *fuga elapsum, Archiepiscopo nunquam viso.* Deinde haud parum Stadenſis aberrat, dum successorem S. ENGELBERTI vocat Conradum, cum is fuerit Henricus de Molenarck.

Risell id est
Insulis.

Caput Nonum.

De Veneratione SANCTI ENGELBERTI erga D. Virginem, humanitate ac beneficentia in Sacerdotes atque Religiosos & studio pro decore domus Domini.

RELIGIOSOS, imo in religiosis Christum, ita honorare studuit, ut personis priuatis assurgeret, & tam humiliter cum eis loqueretur, ac si illis